

З Московської Конференції (1 стор.).
В. Василенко. Справи, яких не можна легковажити. (2 стор.).
Міжнародна інформація (2, 3 стор.).
В. Вас. Аграрна криза в совєтській окупаційній зоні. (4 стор.).
Засаднича умова миру — із польської преси (4 стор.).
Вістки з економіки (4 стор.).
Гр. Шевчук. Твір про мистецтво стріляти (5 стор.).
С. Підгайний. Камера ч. 54 (5 стор.).
Яр Славутич — поезія (6 стор.).
Коротко про Бразилію (6 стор.).
П. К-ник. Як я врятував американського літуна (6 стор.).
Заопікуймося могилами. (7 стор.).

З МОСКОВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Перед компромісом чи кінцем нарад?

Маршал за прискорення переговорів

МОСКВА. 24 березня, після 2-х тижнів нарад, міністри зробили односторонній перепочинок. Щоб якось підсумувати наслідки проробленої роботи, Координаційний Комітет взявся виконати порівняльні таблиці за такими вісьмома рубриками (відповідно до звіту Контрольної Ради): демілітаризація, денацифікація, демократизація, економічна єдність, промисловий потенціал, відшкодування, переселення і питання ДП, територіальна організація. До них додано ще 9-ту рубрику: про тимчасову політичну організацію Німеччини.

Ця порівняльна таблиця, що була опрацьована набагато пізніше, стала для 4-х міністрів дискусійною базою. Цим Конференція, здавалося, переходила в другу фазу, і частина преси вважала обмін думок за закінчений, хоч, правду кажучи, він не приніс нічого нового. Адже, різні тези з приводу тимчасової організації Німеччини, відшкодувань, економічної єдності тощо були всім більш-менш давно відомі. Отож, все зводилося ніби до того, щоб знайти для них, так би мовити, спільний знаменник. Підготовчу роботу до цього міністри передали Координаційному Комітетові.

Назад до порядку денного

І вже наступного дня міністри розпочали розглядати звіт своїх заступників щодо опрацьованого договору. Вони повернулися до питання, з якого починали: чи треба укласти з Німеччиною „мирний статут“, „чи мирний договір“? Вдруге його порушив генерал Маршал. Він пропонував, щоб альянти вимагали вставити до німецької конституції один параграф, який би регулював усі питання миру між Німеччиною та альянтами. Цілком природно, що схваливши конституцію, німецький народ тим самим схвалив би врегулювання миру, позбавивши таким чином німецький уряд необхідності підписувати договір. Тоді німецький уряд не можна було б пізніше трактувати як „козла відпущення“, як це трапилось у Версалі.

Всі погодилися на тому, що „коли німецький уряд при закінченні договору уже існуватиме — тим краще, коли ж ні, то зачекати до його утворення“.

Далі Рада обговорювала питання, які країни мають бути вислухані з приводу німецького мирного договору.

Конференція дійшла до того пункту, коли „великі чотири“ мали вирішити, чи відкласти нараду за браком потрібних підстав до порозуміння, чи, перефразуючи слова часопису „Нувель де Франс“, „взяти бика за роги і великодушню ліквідувати розбіжності в поглядах“.

Договір з Австрією

З огляду на неспроможність Координаційного Комітету подати звіт, 27-го березня міністри обговорювали австрійський договір. Та й тут у важливіших питаннях вони не змогли досягти бодай ського-такого по-

розуміння. Дебати точилися головню навколо питання колишнього німецького майна в Австрії.

26-го березня до Москви прибув австрійський міністр закордонних справ Грубер. Після розмови з Молотовим він сказав, що найтяжча проблема австрійського мирного договору — німецьке майно — може бути поладжена. Він висловив упевненість, що Австрія має на 50% шансів, щоб у Москві виготували їй договір і принаймі найближчими місяцями „великі чотири“ могли його схвалити.

Що робити з німецьким майном в Австрії? Для Молотова такого питання не існує, бо він тієї думки, що англійці й американці на Потсдамській Конференції відмовилися від свого права конфіскувати німецьке майно в своїх окупаційних зонах. За таких обставин Росія, мовляв, має право робити, що їй забажається. На це Маршал відповів, що в деяких випадках за німецьке майно вважали не тільки майно австрійців, а й навіть Об'єднаних Націй, яке після „аншлюсу“ Німеччина привласнила собі силою. На Потсдамській Конференції учасники ніколи не вважали, що це майно перейшло в німецьке посідання остаточно.

Бідо приєднався до думки Маршала. Франція також хотіла б одержати відшкодування, казав він. Але відшкодування мала б платити не Австрія, а Німеччина. Франція ніколи не погодиться на пограбування Австрії.

Обговорюючи австрійське питання, заступники міністрів прийняли пропозицію щодо поладження проблеми втікачів. Згідно з цією пропозицією передбачено репатріювати до Німеччини з Австрії 400 тис. осіб: нацистів, судетських німців, ДП тощо.

Чутки про кінець нарад міністрів

Наради, як бачимо, мало що посуваються вперед. Не можна позбутися враження, що вони заходять в глуху вулицю. Шукаючи компромісів, міністри звальюють все на недосконалість процедури. Вони створили Координаційний Комітет, який мав би реструвати і порівнювати пропозиції чотирьох делегацій. Але замість посадити туди техніків і практиків, міністри послали, за словами Загальної Європейської Пресої Служби, зірок дипломатії — А. Вишинського, Герве Альфен, Робертсона і Клея. Вони ото й почали дебати знову.

Так наради чотирьох неначе потрапили в зачароване коло. Як вони закінчатся, невідомо. У всякому разі вже тепер говорять про наступну Конференцію чотирьох, бо, здається, теперішня триватиме не довше, ніж до 10 чи 15 квітня.

Принаймі ген. Маршал гадає шонайпізніше 15 квітня повернутися до США, де його чекають невідкладні державні справи. Недарма він радив своїм колегам: „Та ж не турбуймося про хвиливі питання, як

от демілітаризація, денацифікація... Ми зробили б краще, якби вивчали засадничі питання. На мою думку, мова йде про три такі питання: економічна єдність, ревізія німецького промислового потенціалу і відшкодування; оформлення і повноваження тимчасового німецького уряду.“

Шляхи до компромісу?

Як повідомляв „Стар“, Бевін телеграфом запитав, чи Франція не погодилася б замість рурського вугілля одержувати англійське, бо вимоги Бідо унеможливають швидко вирішити німецьке питання.

Маршал Сталін перед тим нібито теж заявив Бевінові, що ССРСР погодиться продовжити англо-совєтський альянс, якщо Англія виявить більше прихильності в ділянці совєтських вимог щодо відшкодувань і Рурської області.

З приводу майбутньої мирної конференції

Рада Міністрів обговорювала також питання скликання майбутньої мирної конференції в справах німецького договору.

В першій стадії мирних переговорів чотири міністри консультуватимуться з 18 або 19 країнами, в залежності від того, чи запросять Албанію, чи ні. Мова йде про ті самі держави, що брали участь у Паризькій Конференції.

Маршал, однак, бажає, щоб у наступній мирній конференції брали участь всі ті країни, які свого часу оголосили війну Німеччині. Молотов, навпаки. Він акцентує: „Було б несправедливістю надавати таким країнам, як Туреччина, Парагвай і Філіппіни однакових прав, що Франції, Совєтському Союзові чи Бельгії“.

На таку думку пристав Бідо, не заперечуючи, проте, проти участі всіх країн, які він ділить на три

Воллес хоче заснувати третю партію

НЬЮ-ЙОРК. (Дена-ІНС). Колишній американський міністр торгівлі Воллес, виступаючи перед групою „Об'єднання незалежних виборців“, сказав, що мільйони американців, які під час останніх виборів уже не голосували за демократичну партію, від того аж ніяк не стали прибічниками республіканців. Ці виборці відхиляють нині цілі обох партій і, на його думку, вітали б створення третьої партії.

НЬЮ-ЙОРК. (ЮП). „Через свій страх перед комунізмом американці дозволяють відволікати себе від важливих проблем і усувають цінних працівників з державної служби,“ — заявив Воллес у своїй про-

Практичні поради Маршала

МОСКВА. (Дена-Ройтер-ДПД). 31 березня. Наступні 3 або 4 дні, як гадають, вирішать, чи Московська Конференція триватиме далі, чи вона прийме ухвали, які дадуть можливість закордонним міністрам накреслити для Контрольної Ради в Берліні напрямні німецької проблеми.

Маршал вимагав прискорити роботу Конференції і „гострими виразами“ критикував совєтську опозицію.

31-го березня Маршал запропонував щодо питання майбутнього політичних партій у Німеччині так звану чотирипунктну програму. Ось вона:

- 1) Політичні партії повинні мати характер конкурентний; членство має бути добровільним.
- 2) Ніяка окрема партія не повинна мати якихось привілеїв чи спеціальних прав.
- 3) Провідники партій мають бути відповідальними перед своїми членами.
- 4) Ніяка організація не повинна загрожувати фінансовій і організаційній самостійності профспілок.

Ця програма розрахована на те, щоб перешкодити надати будь-якій політичній групі силою захопити владу в Німеччині в свої руки.

групи: 1) сусіди, 2) країни, що брали участь у війні великими арміями, та 3) інші альянти.

Участь малих

Довго сперечалися міністри з приводу участі малих альянтів у опрацьованні мирного договору. Посилаючись на Потсдамську угоду, Молотов вимагав не перетворювати Раду закордонних міністрів „на дискусійний клуб“. За його словами, „великі чотири“ мусять перебрати відповідальність, а всі інші можуть лише висловити свої вимоги.

Маршал побажав, щоб у конференції взяли участь представники країн Латинської Америки, зокрема Мехіко. Бевін був за участь представників домініонів, які під час війни понесли значні жертви. Бідо рекомендував розрізняти окремі країни за їх участю у війні. Але до згоди в цьому питанні так і не дійшли.

Димісія Бевіна?

ЛОНДОН. (ЮП). Ліберальний часопис „Ньюс Кронікл“ 26-го березня писав, що по закінченні Московської Конференції Бевін складе свої повноваження міністра закордонних справ, щоб стати своєрідним „Chef-Planes“ лейбористського уряду. (ММ). В Англії офіційно спростовано чутки, ніби Бевін має намір податися до димісії. („МюжнерМітга“).

* ВАШІНГТОН. (ЮП). США знову відхилили прохання Югославії позичити їй 200 тис. тонн харчових продуктів.

* НАНКІН. (ЮП). Один представник китайського уряду підтвердив повідомлення про готовність ССРСР негайно передати Китаєві манджурський порт Дайрен (Порт-Артур).

* ПАРИЖ. (АП). Новий фарнпунзький комісія Індокитаю вирушив до Сайгону. Йому доручено переглянути можливість укладення перемир'я.

* АТЕНИ. (ЮП). Англійська амбасада в Афинах оголосила про підписання англо-грецької угоди, на підставі якої Англія передає Греції свій „військовий матеріал і літунські устаткування“, загальною вартістю до 1 міль. фінт. стерлінгів.

* ЛОНДОН. (АП). З причин хвороби заступник англійського прем'єр-міністра і одночасно секретар лейбористської партії Моррісон після 32-х років партійної служби склав секретарські повноваження.

* КАІР. (Дена). 29-го березня останні англійські військові частини вийшли з Каїру.

* ГАЙФА. (ЮП). У нічтєвські терористи внесли в повітря нафтогін іракської нафтової компанії в Гайфі. Винуватці втекли невідомими.

* АСУНСІОН. Як повідомляло американське радіо, парагвайські повстанці заперечують, нібито заколот в Парагваї спровокували комуністи і твердять, що повстанці не належать до жадної партії. („Нувель де Франс“).

* РИМ. (Дена). Італійське міністерство оборони знову повторило своє твердження, що підчас війни совєтські збройні сили захопили в полон 70 тис. італійських вояків, однак, досі ще не відпустили їх на батьківщину.

* ПРАГА. Чехо-словацький міністр оборони Свобода сказав, що доки не буде підписано мирних договорів і не закінчено мирних переговорів, зокрема з Німеччиною, доти розмови про зменшення дворічного терміну військової служби в Чехо-Словаччині є безвідповідальними. („Нувель де Франс“).

* БЕРЛІН. (АП). В Берліні відбуваються наради представників чотирьох окупаційних держав. Мета наради — опрацювати однакові норми харчових продуктів для всіх чотирьох окупаційних зон.

* ГЕЛЬСІНКИ. У Фінляндії розпочався процес проти 22 колишніх офіцерів фінського штабу. Їм закладають участь в організації „таємної армії для боротьби проти Совєтського Союзу“. („Швебіше Цайтунг“).

* МОСКВА. (Дена-Ройтер). Як повідомляло московське радіо, вже почалася демобілізація другого контингенту вояків з совєтської балтицької флотії.

* ПАРИЖ. (ЮП). Кількість франпунзьких окупаційних вояків в Австрії по закінченні війни становила 35 тис. вояків. Тепер це число зменшено аж до 2500 вояків.

* ПРАГА. (ЮП). За співпрацю з нацистами під час війни празький суд засудив на страту 3 журналістів.

* ЄРУСАЛІМ. (ДПД-Ройтер). Всім воякам англійської армії і повітряної флотії заборонено виходити на вулицю. До таких запобіжних заходів англійський уряд вдався лише для того, щоб перешкодити жидівським терористам викрадати англійських вояків.

* ДУБЛІН. (Дена-Ройтер). З 1-го квітня п. р. Швеція й Ірландія погодилися скасувати візи на подорож між обома країнами.

* ЛІСБОНА. Щоб перешкодити зменшенню числа робочих рук, португальський уряд видав новий закон про заборону еміграції з Португалії. („Нувель де Франс“).

Справи, яких не можна легковажити

Нам, як переселенцям, дуже часто не зрозуміло — чому за сучасного браку робітників різних фахів у цілому світі політики не замисляються над тим, щоб використати для праці переселенців, дати їм змогу перейти до нормального життя. Це здається просто, а насправді це не так. Ось приклад: Франція не хоче приймати на працю і постійне поселення скитальців-поляків, бо вони, нібито, мають повертати на батьківщину. Українці-скитальці, яких французи завжди плутають з поляками (у Франції поняття національності й державності ототожнюються) також не можуть туди переїжджати, бо, мовляв, вони мусять повертатися до свого рідного краю, на чому настоює варшавський польський уряд. Щоб внести до цієї справи повну ясність, українці мусять доводити, що вони не поляки, хоч колишні польські горожани. Отже французи це питання вивчають, але ми мусимо довести свою національну окремішність і свою працездатність, тобто взаємно познайомитися. Така справа не лише у Франції, але і в Англії, Бельгії та в усіх заокіанських країнах. Українці мусять показати і довести хто вони, що можуть, на що здатні — свою національну, моральну і трудову легітиміацію.

Взаємини держав у світі щораз більше залежать від самих народів, від того, як вони зв'язуються політично, господарськи, культурно між собою, як вони з ділового боку себе зарекомендують. І ось перша теза, яку ми ставимо на обговорення — українці поза межами своєї батьківщини мусять діяти разом під одним авторитетним і загально-визнаним проводом. Це мусить бути не обов'язково названої політична організація, як сказав би, що до політичних організацій поставилися б з деяким сумнівом у світі, а тому найкраща була б організація за типом жидівського Джойнту, що на першому місці ставить допомогіві, організаційно-господарські і культурні завдання, а далі всі інші.

Друга теза — це наші дипломатичні, так би мовити, представники в окремих державах. Ми нікого не хочемо завойовувати, ніякої держави в державі будувати не збираємось, але мусимо зробити все, щоб світ, кожна держава, де живуть поза межами своєї батьківщини українці, знала хто ми, що ми робимо, які наші завдання в даній країні, які наші національно-культурні вимоги. Це дуже важно для нас. Ми одні з тих народів, які поза межами своєї батьківщини швидко асимілюються, втрачають своє національне обличчя. Не допустити до цього — завдання цих наших „дипломатичних представників“. Ніхто цього (за винятком Бразилії) не забронює. Це наша внутрішня національна справа і цілком залежить від нас. На нашу думку, тут справа і не коштів, бо

за єдиного національного проводу можна знайти все потрібне для нормальної роботи цих „представників“.

Третя теза — це справа нашої національної культури. На еміграції досі ми вже довели, що навіть без друкарських машин і паперу можемо дещо зробити. Тепер у цій ділянці мусимо розумно по-діловому і якнайскорше піти в загальний наступ, не роздібнюючи своїх сил і можливостей.

Перш за все у кожній країні, де живуть українці, мусить бути наш часопис, який займався б не обороною своїх партійних, групових інтересів, а насамперед національних. Мені здається, що в тій ділянці треба йти різними шляхами: насамперед мусить бути один або два (мова може бути про один в Європі, про один в Америці) великі часописи, які б передплачував кожний українець, маючи в них все, що йому потрібно знати. Дуже важко видавати українські часописи французькою, англійською та іспанською мовами для тих українців, що може вже забули свою мову, і для чужинців. Поруч з цим організувати видавання журналів і книжок своєю та чужими мовами. Дуже важлива справа єдиної позапартійної пресової агенції, яка інформувала б весь світ про наші справи і мала б кореспондентів у важливіших політичних центрах світу. Нарешті наші культурні зв'язки з чужоземними народами через різні літературно-мистецькі об'єднання, наради через ЮНЕСКО і т. д.

Четверта теза — нам треба вперто вивчати ті процеси, що відбуваються тепер в нашій Україні. Доривочні відомості нам мало дають матеріалу для глибокого розуміння тих процесів. Нам менше слід „копіюватися“ в минулому, а пам'ятаючи завжди його, детально розібратися в сучасному і більше дивитися у майбутнє. Ми надто багато уваги віддаємо тому, що було, а вже не вернемося, замість того, щоб вивчаючи сучасне знайти шляхи до кращого майбутнього. Увесь світ працює над розгадкою східного комунізму, вносить поправки до своєї політики й практики, а ми, українці, гадаємо, що за нової світової революції вернемося до вишневих садків і своїх хуторів. Це помилкове розуміння нового етапу світової історії. Історія назад не повернеться. Тож у цій ділянці нам треба ґрунтовно переглянути свої погляди і думки, щоб знати куди ми йдемо.

Ось ті питання, на які ми хотіли звернути увагу нашої громадськості, як на питання першорядної ваги.

В. ВАСИЛЕНКО.

Д-р Альберт Айнштейн, автор теорії відносності (праворуч), Арнольд Тойнбі з Лондонського Інституту міжнародних справ і Вільям Раппард з Женського Університету. (Дена/ІНП — Більд).

Діяльність комуністів у США

ВАШІНГТОН. (Дена). 31 березня. В одному звіті спеціальної комісії Палати Депутатів розкрито становище комуністичної партії США як „агента“ советського уряду, за її „антиамериканську діяльність“. Звіт обговорювали минулої суботи. Він містить 92 датовані „характеристичні директиви“ Москви до комуністичної партії США.

„Вся комісія одностайно тієї думки, — говориться в звіті, — що комуністична партія США є нас-

правді частиною міжнародного революційного руху, керованого закордонним урядом.“

Комісія обговорює пропозицію проголосити ком. партію США як нелегальну. Звіт називає „скасування сучасної економічної системи США, демократичної форми уряду і запровадження натомість советської диктатури“ головною метою руху. Якщо сильна закордонна держава мобілізує і підтримує американську комуністичну партію, то ця партія може негативно впливати на аме-

риканське економічне і соціальне життя. І навіть на збройні сили США.

ВАШІНГТОН. 26 березня. Один представник американської торговельної палати сказав, що американські комуністи ладні викликати страйк у всіх головніших галузях промисловості, якби, приміром, США вступили у війну, якої не схвалював би Советський Союз. Понад 800 вишколених агентів активно діють тепер в США.

Плян оборони Америки

ВАШІНГТОН. (Дена-Ройтер). 30 березня. Адмірал фльоти В. Німіц 26-го березня заявив американським сенаторам, що вже опрацьовано досконало, відповідно до модерних умов, програму оборони США. Широко розгалужені і скомпліковані пляни оборони підлягають поточній перевірці, і деякі зміни протягом останніх місяців схвалив президент Трумен. Програма передбачає введення в дію армії, фльоти і повітряних сил, щоб воєнні спустощення і терени конфліктів відсутні як мога далі від США. Вона охоплює пляни спільної оборони США і Канади на випадок нападу. Програму опрацьовано настільки детально, що вона містить в собі стандартизацію озброєння, систему

військових морських і повітряних баз і спеціальні пляни оборони „на місцях“ Аляски та Маріанських островів.

Шеф генерального штабу ген. Айсенгауер пояснив, що безпосередньої небезпеки зумисне провокованої війни покищо не існує. Та де, проте, не означає, що війна не може виникнути. Айсенгауер двічі повторив свої слова, сказані під час відвідин Європи в 1946 р. „Сьогодні немає в світі жадної нації, яка зумисне спровокувала б світову війну.“ Говорячи про оборону США, він сказав, що американські збройні сили мають бути на однаковому рівні із збройними силами інших країн, а якщо можливо, то навіть бути на чолі.

Усунено з американського війська

ВАШІНГТОН. „Усіх офіцерів, які виявляють симпатію до комунізму, усунено з американської армії,“ — сказав американський міністер військових справ Роберт Петтерсон на засіданні комісії закордонної політики.

Повірницька Рада

НЬЮ-ЙОРК. (Дена). 30 березня. 26-го березня ген. секретар ООН Трігве Лі відкрив перше засідання повірницької Ради ООН. З цієї нагоди він заявив, що насправду успішна система повірництва покаже світу, що Об'єднані Нації спроможні подолати труднощі і виконати покладені на них важкі завдання. Після загальних зборів ООН, Світової Ради Безпеки, соціально-економічної Ради, а також генерального секретаріату, повірницька Рада останньою з 5 головних організацій, передбачених Картою ООН, розпочала свою роботу. 5 мандатних держав, Англія, Франція, Бельгія, Австралія і Нова Зеландія запропонували проєкт управління 8 підмандатними областями. До колишніх мандатів Ліги Націй, які досі не залучені до системи повірництва ООН, належать Південно-західна Африка, Палестина і групи островів у Тихому океані, що дотепер перебували під японським управлінням.

У своїй вступній промові Трігве Лі сказав, що Об'єднані Нації, мабуть, найближчим часом розглядатимуть питання майбутнього статусу Палестини. Як повідомляв один представник англійського уряду з Нью-Йорку, Англія десь цими днями прохатиме ООН порушити це питання на окремому засіданні. Уряд США, з свого боку, подав до відома, що він проти такого наміру англійського уряду не має ніяких заперечень.

Голова повірницької Ради назвав великим нещастям той факт, що СССР не взяв участі в роботі Ради. Совети, виявляється, не подали генеральному секретаріатові жадного прізвища свого представника до Ради.

Тимчасовий уряд південної Кореї

НЬЮ-ЙОРК. Протягом 30-60 днів США мають підготувати плян утворення незалежного тимчасового уряду Південної Кореї.

Цей уряд матиме необмежену повноваду в усіх внутрішніх корейських справах, за винятком права над власністю колишніх ворожих країн. За підтримкою США Корея зможе стати членом ООН і матиме свої дипломатичні представництва у закордонних столицях. Американські збройні сили залишатимуться в Південній Кореї доти, доки советські збройні сили не вийдуть з Північної Кореї.

Пакт про допомогу

ВАШІНГТОН. (ВД). 30 березня. 21-го березня в Манілі амбасадор США Мек Натт і філіппінський президент Мануель Роксас уклали терміном на 5 років пакт про взаємодопомогу, на підставі якого США допомагатимуть Філіппінам утримувати і підсилювати філіппінські збройні сили. Пакт є доповненням угоди, укладеної між обома урядами 14-го березня, завдяки якій

США заарендували на Філіппінах терміном на 99 р. деякі військові бази. З угоди виходить, що Америка не споруджуватиме жадних триваліх баз в густіше населених центрах. США утримуватимуть за собою в цілому 23 опорні пункти, з яких 5 можна вважати за головні. Спочатку чільніші представники американського війська вимагали від Філіппін надати США аж 70 опорних пунктів.

„Американський одиодумець Черчіла“

Під таким наголовком московський журнал „Новое Время“ містить відгук на нову книгу про Советський Союз і політику США, яка вийшла в Америці. В статті повідомляється:

„Повернувшись з США, колишній голова американської воєнної місії в Москві, генерал-майор Дін, змінив шпагу на перо. Пішовши до димісії, Дін опублікував твір про Советський Союз. Виявилось, що цей генерал належить до числа тих людей, які, перебуваючи в Советським Союзі, не шкодують похвалити і компліментів, а покинувшу його межі, шиплять і очорнюють нашу країну і наш народ.“

„Дін не оригінальний, його книга оздоблена знаними термінами: „залізна заслони“, „советська експансія“, „комуністична небезпека“ і так далі і т. п.“

„Дін очоловав під час війни з гітлерівською Німеччиною місію, завданням якої було сприяти допомозі Советському Союзові. Але на цій службі, як видно з його власної книги, Дін прикладав усіх зусиль, щоб домогтися скорочення поставчання... Дін прямо пише, що, на його думку, Советському Союзові слід допомагати лише тоді, коли б його становище стало критичним. Він дорікає Гопкінсові за те, що той не слухав його порад і „з ретельністю, близькою до фанатизму“, старався виконати узгіднену між Советським Союзом і США програму поставчання“.

„Без жадної скромности Дін приписує собі ініціативу „твердої політики“ щодо Советського Союзу і хвалиться тим, що ще в період Тергранської конференції був противником політичної лінії Рузвелта. Схвалюючи прагнення Черчіла ухилитися від десанту через Ля-Манш і висадити англо-американські війська в районі Балкан, що неминуче затягло б війну, Дін пише: „З політичної точки погляду було правильне передбачення Черчіла“.

„Цей одиодумець Черчіла бачив мету війни не стільки в розгромі гітлерівської Німеччини, скільки в ослабленні Советського Союзу... Дін вигадує, нібито Советський Союз загрожує безпеці США...“

„В прикінцевому слові книги він уже одверто виступає, як поборник політики сили. Питання про війну з Советським Союзом для нього уже вирішене і він турбується лише про те, щоб американська військова промисловість була „розрахована на те, щоб опанувати особливою ситуацією, яку витворить війна з Росією“.

(УБІ)

Зміни в закорд. представництвах

ВАШІНГТОН. (ЮП). Президент Трумен незабаром подасть Сенатові список про зміни в закордонних представництвах США. Так, призначаються нові амбасадори в Польщі і Югославії, а дипломатичних представників у Португалії, Румунії та Ісландії буде замінено.

Страйки в Рурській і Райнській областях

ДЮССЕЛЬДОРФ. (ШТН). 28-го березня в Дюссельдорфі відбулася протестна демонстрація. Тисячі людей проходили вулицями. Вони несли транспаранти: „Ми голодуємо“, „Ми вимагаємо центрального управління“, „Ми вимагаємо єдиного Райху“. З одного авто англійської окупаційної влади юрба висадила німецького шофера і заклала авто у ставок. Як повідомлялося, юрба дуже прикро поводилася з чотирма англійськими вояками і в одному конфіскованому житловому блоці вибила 40 шиб.

26-го березня припинили працю робітники і службовці кельнської

промисловості. 27-го березня вони влаштували демонстрацію.

У Вупперталі страйкували понад 100 тис. робітників.

ДЮССЕЛЬДОРФ. (ЮП). 28-го березня. Масову демонстрацію в Дюссельдорфі можна вважати, очевидно, за найбільшу по закінченні війни в Німеччині.

Крамниці, фабрики і школи міста було зачинено. Тисячі жінок і дітей взяли участь у демонстрації.

Один представник англійської контрольної установи на Німеччину і Австрію минулої п'ятниці заявив, що демонстрації в Рурській області

поширилися з Дюссельдорфу на всі інші більші міста, як от Ессен, Зблінген, Кельн, Гаген, Білефельд і Оснабрюк.

Англійський представник заявив, що в Дюссельдорфі дійшло до одного чи двох серйозніших конфліктів. Однак, з англійського боку не застосовувалося вогнепальної зброї.

ДЮССЕЛЬДОРФ. (НЦ). 30 березня. В другій половині минулого тижня голодові страйки в Рурській області досягли своєї кульмінаційної точки. Демонстрації відбувалися загалом спокійно; профспілки найгостріше осуджували окремі нетактовні виступи.

Англійські офіційні чинники пояснюють, що погіршення харчової ситуації в Рурській області є наслідком поганого функціонування насаперед німецьких установ і браку готовності німецьких селян здавати свої контингенти. Крім того, підозрюють, що тут виявляються також акти саботажу.

Програма Трумена перед ООН

НЬЮ-ЙОРК. (Дена-Ройтер). Американський делегат в Раді Безпеки сенатор Остін формально попросив Об'єднані Нації схвалити політику США щодо Греції і Туреччини.

Перед тим сенатор детально обговорив цю тему з президентом Труменом і відповідальними урядовими американськими міністерства закордонних справ. Звертаючись до Ради Безпеки, він сказав, що озброєні банди загрожують інтегральності Греції і так сприяють зростанню небезпеки економічного хаосу

і політичної анархії в Греції, що вона була змушена звернутися до США, прохаючи негайної підтримки, щоб зберегти своє існування.

Советський делегат у Раді Безпеки Андрей Громико, після закінчення поясень сенатора Остіна щодо американського погляду на грецько-турецьку проблему, зазначив, що він вважає американську заяву за „важливе питання“. Він хоче вивчити її детальніше і 7-го квітня, на наступному засіданні Ради Безпеки, висловить свій погляд.

Розпочалися переговори між СССР та Англією

МОСКВА. (Дена-Ройтер). У Москві розпочалися переговори між англійськими і советськими представниками з приводу ревізії англо-советського пакту. Переговори ведуться між заступником советського міністра закордонних справ Вишинським, советським представником Голунським, англійським амбасадором в Москві Петерсоном і одним заступником державного підсекре-

таря англійського міністерства закордонних справ. Один представник англійського уряду висловив думку, що переговори закінчатимуться ще перед кінцем Московської Конференції.

Советський Союз бажає насамперед ревізії статті 4 — взаємодопомоги проти німецької агресії. Англійці, з свого боку, вимагають продовжити пакт не на 20, а на 50 років.

Промова де Голля

ПАРИЖ. (ЮП). 31 березня. „Тільки залізна постава всіх французів може допомогти Франції знову посісти належне їй місце серед великих націй світу,“ — сказав ген. де Голль в своїй першій офіційній промові після декількамісячної мовчанки. Ген. говорив перед

представниками французького руху спротиву та канадійськими і англійськими гістями, які зібралися в Брюневалі з нагоди відкриття пам'ятника на честь річчів першого спільного англійсько-канадійсько-французького наступу проти німців.

„Настане день, коли всі французи облишать непотрібні суперечки, — говорив де Голль далі. — Лише тоді Франція зможе постати знову. Політичні партії Франції повинні брати собі за зразок єдність, яка панувала між членами руху спротиву.“ Потім він критикував комуністів за їхні прагнення використати свою діяльність в русі спротиву лише для своїх власних інтересів. Не згадуючи про комуністів вільверто, де Голль сказав, що не може припускати, щоб хтось використовував тепер для своєї власної корисливості мети самозрозумілі жертви, принесені інтересам оборони країни.

Одночасно де Голль критикував деякі кола в США й Англії, які радше волили б, за часописом „Нувель де Франс“, вести переговори з розсвареною, а не об'єднаною, одноставною Францією. Він висловив надію, що французький народ подумає про свою єдність і піддасть ревізії свою конституцію.

Хоча ген. не згадував про свої особисті політичні наміри, все ж гадають, що ця промова є початком його повороту до політичного життя.

ЗВІДУСІЛЬ

* **МОСКВА.** (ЮП). Минулого тижня один мешканець села Садове, Ставропольського р-ну святкував свої 142 роковини. Іменинник почував себе ще цілком здоровим і, за словами московського радіо, „бере активну участь в житті села“. Довголіття стало, мовляв, родинною традицією Шишкіних, до якої належить іменинник. Так, його батько прожив 137 р., як твердить радіо, а мати 117 років.

* **МІАМІ-ФЛОРІДА.** З 48 балтійських втікачів, що минулої осені 3-ма човнами вирушили із Швеції і перепливали Атлантичний океан, 19 осіб мають одержати цього тижня візи на довготривале перебування в США. („Нувель де Франс“).

* **ОСЛО.** Загальне число населення Норвегії становить тепер 3.123.338 мешканців. Таким чином протягом останніх 16 років населення Норвегії збільшилось на 11%. („Швебіне Цайтунг“).

* **АТЕНІ.** (ЮП). До грецького міністерства охорони здоров'я надійшло повідомлення, що Ераема Завітсану з Амфілокі народила п'ятеро. Всі п'ятеро дітей — чотири хлопчики і одна дівчинка — цілком здорові.

* **КАІР.** (Дена-Ройтер). В Синайській пустелі поблизу Ваді Баба, приблизно за 320 кілм. на південний схід від Суецького каналу, відкрито нові родовища нафти.

* **ЛОНДОН.** (ББС). Англійський уряд дозволить родинам 100 німецьких науковців і техніків, що працюють тепер в Англії, також переселитися до Англії. Англійський уряд бере на себе витрати за переїзд і приміщення родин.

* **ВАРШАВА.** (Дена). Наслідком розливу Висли 50 тис. поляків опинилися без даху над головою. Польський міністер-президент вважає це повіль за „найжахливішу в історії Польщі“.

Чума в Туреччині

ДАМАСК. Агенція Ройтер подавала, що турецька влада закрила турецько-сирійський кордон на протязі 150 кілометрів, бо на турецькій території появилася чума. Сирійська влада в сусідніх областях робить масові щеплення проти пошести. Останнього разу на Близькому Сході чума була появилася в Гаїфі в 1944 р.

Еміграція до Бразилії

ГААГА. 27 березня. Як довідуємося з французького часопису „Нувель де Франс“, члени сільсько-господарського Інституту в Гаазі, що вивчали недавно можливості поселення в Бразилії, повернулися назад до Голландії. На їхню думку, тільки справжні піонери, з великою здатністю пристосовуватись, можуть оселитися в Бразилії.

Заворушення в Бомбей

БОМБЕЙ. (ЮП). 31 березня. В Бомбей дійшло до досить несподіваних і важких сутичок, коли магометани закидали камінням релігійну процесію індусів. Під час сутичок убито 40 осіб і поранено 137. Щоб припинити заворушення, які виникли одночасно в різних частинах міста, довелося викликати військове підсилення.

„Традиційна монархія“ в Іспанії

ПАРИЖ. (Дена-Ройтер). Пресова агенція еспанської еміграційного уряду повідомила про намір Франко заснувати з 1-го квітня національну спадкоємницьку державу (на зразок італійської за Муссоліні) і проголосити Іспанію традиційною монархією на чолі з Франко як шефом держави. На випадок смерті Франко або коли він не зможе виконувати свої завдання, мають скликати тимчасову регентську раду, яка провірить права претендента на престол Дон Хуана.

Як подавав лондонський „Evening Standard“, вилатні еспанські монархісти гадають, що протягом найближчих місяців претендент на еспанський престол Дон Хуан перебере на себе еспанський уряд.

Тсальдаріс апелює до Сталіна

КЛЕВЛЕНД. (ЮП). В одному інтерв'ю з атенським кореспондентом „Cleveland Plain Dealer“ грецький міністер закордонних справ Тсальдаріс апелює до генераліссимуса Сталіна як „шефа найбільшої і першої комуністичної партії світу“. Він закликав Сталіна звернутися до всіх послідовників комуністичної доктрини в цілому світі з закликом, в якому б було висловлено, що в інтересах світового миру Советський Союз хоче домогтися перемоги ко-

мунізму лише мирним демократичним шляхом і загальними виборами, а не збройними революціями і громадянськими війнами. Щоб відновити мир на Балканських кордонах, Тсальдаріс запропонував спорудити вздовж цих кордонів 10-20-тимильну зону, в якій під захистом американських, англійських, французьких або советських вояків повстанці мали б нагоду скласти свою зброю і потім одержати амністію.

Мусульмани за Пакистан

БОМБЕЙ. (АП). 28 березня. На одній конференції Мусульманської Ліги Алі Іна, президент Мусульманської Ліги, знову висловився за утворення незалежної мусульманської держави — Пакистану (без індусів). Інакше, за його словами, всі намагання чужих держав силою вплинути на розвиток Індії приведуть лише до „катастрофальних конфліктів“. На його погляд, мир між індусами і мусульманами може настати лише після поділу Індії між обома партіями. Він підкреслив, що ліпше розділити країну, щоб стати вільними, ніж об'єднати залишатися рабами. Він підтримує думку про обмін населення між індусами і мусульманами, як це запропонував раніше Ганді.

Провідник мусульман прийняв за прошення індійського віцекороля Мавбеттена взяти участь в переговорах. Віцекороль попросив також Магатму Ганді прибути до Нью-

Делі. Як гадають, провідник мусульман домогтиметься утворення мусульманської держави Пакистану. Отож, шанси на співпрацю між Лігою та партією Конгресу дуже мізерні.

НЬЮ-ДЕЛІ. (АП). Група делегатів паназійської конференції в Нью-Делі опрацювала напрямні, як перетворити колоніальну економіку в національну. Американець Гопкінс, який бере участь в нарадах як неофіційний спостерігач всесвітньої церковної Ради, звернувся до президента Трумена і генерала Мек Артура з телеграмами, повідомляючи про великий вплив советської ідеології на учасників конференції. Советські делегати на підставі статистичних даних показали досягнення СССР після повалення царату і на прикладах пояснили, як Советський Союз подолав расові обмеження. Так констатує американський спостерігач.

Жиди вимагають захисту

НЬЮ-ЙОРК. Виведення альянтських збройних сил з Австрії матиме своїм наслідком криваву купелю, якщо не буде застосовано достатніх заходів, щоб забезпечити захист жидів ще під час регулювання миру

з Австрією. Так заявив всесвітній конгрес жидів. Директор політичного відділу конгресу д-р Парльвайґ сказав, що відповідальність за це важким тягарем падає на Московську Конференцію.

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

Арешти серед берлінських студентів

БЕРЛІН. 29 березня. Християнсько-демократична партія вимагала від берлінського магістрату прохати від альянтської комендатури пояснень з приводу арешту советськими установами студентів та інших представників молоді. Берлінський міський парламент прийняв цю пропозицію. Члени СЕД (соціалістично-комуністичної партії) годували проти. Один представник СЕД сказав, що йдеться про наслідки боротьби за берлінський університет, де діють фашистські групи. На це представник ліберально-демократичної партії відповів, що при арештах мова йде про питання людяності і демократії. Вчорашні порядки не сміють тривати далі. Громадянство мусить знати, які причини призвели до арештів.

БЕРЛІН. З приводу арештів студентів у Берліні советська комендатура опублікувала в „Тегліхе Рундшав“ пояснення. В ньому говориться, що заарештовані студенти провадили тасмну фашистську діяльність, носили при собі зброю і чинили інші злочини.

Так виходить із советського джерела. Але мюнхенський часопис „Ді Нойс Цайтунг“ 31 березня подає ці факти зовсім в іншому світлі, кажучи, що студенти берлінського університету зачеплені советськими обвинуваченнями, нібито заарештованих підозрюють в фашистській діяльності. Студенти звертають увагу на те, що, наприклад, заарештований Врадзіло під час війни був членом руху спротиву, а по війні його визнано за „жертву фашизму“. Також інші заарештовані знаєні всім як антифашисти і, розуміється, як сильні опоненти політики СЕД, які що-

де, то рішучіше протистояли „тотальним претенсіям“ цієї партії. Це почалося 1 травня 1946 р., коли Врадзіло, разом з 30 іншими студентами, бувши їхнім провідником, протестував в одній резолюції проти прикрашення Берлінського університету емблемою партії СЕД.

Голод в Румунії

БУКАРЕШТ. (АП). Кореспондент агенції Ассошіейтед Пресс Леонард Крішен повідомляє про подорож делегації американського і румунського Червоного Хреста через місцевості Молдавії, де панує найневідрадніша харчова ситуація. Населення живе в тісних і низьких глиняних халупах. Люди страшно виснажені від голоду. На їхніх обличчях світиться тупа покірність. Мешканці сіл блукають довкола, шукаючи чогось їстівного. Навіть тим, що мають гроші, доводиться терпіти велику нужду.

ЗАСАДНИЧА УМОВА МИРУ

Німці мають тепер нагоду власними очима придиватися до советської системи господарювання і, так би мовити, зробити перші підсумки своїх „досягень" в ділянці сільсько-господарства. Пересічний німецький „бавер" по той бік „залізної заслони" аж ніяк не розуміє, що з ним трапилось. Земля, яку він вважав колись своїм „ділчанним незайманим двором" де тільки він господар і розпорядник, вивозає з його рук. Йому диктують, що робити, що сіяти, коли збирати і — найголовніше! — скільки він має право залишити собі збіжжя і городина для власних потреб і дальшого засіву! Отже, після земельної реформи, проведеної в советській зоні Німеччини, наслідком чого зліквідовано всіх великих землевласників і залишено лише по 20 га землі, німецьке селянство переживає історичний психологічний злам — зміну поняття віками набутого права власності. Це основна причина тієї розгубленості, а деякою мірою навіть втрати матеріальної захищеності до свого господарства, які тепер спостерігаються серед німецького селянства по той бік „залізної заслони".

Мусимо відзначити, що саме ця зона була резервуаром збіжжя і городина, одне слово, одною з важливіших баз харчового постачання Німеччини. І ось ця зона, як це видно з різних німецьких джерел, тепер сама не може себе забезпечити харчовими продуктами. Є багато повітів, де людині місяцями не одержує харчових приділів, до яких кожний німець роками звик, як до чогось запевненого. Не говоримо вже про те, що там широко розквітають спекуляція і чорний ринок.

Цікаві справжні причини цих явищ, крім тих, які ми наводили вище. Советська армія, як заявляють знавці, дістає харчі з німецьких запасів. Якщо додати до цього втікачів-німців, яких там нараховують до декількох мільйонів, матимемо загальну кількість населення в зоні, що перевищує довоєнні норми, при меншій, розуміється, врожайності землі. З другого боку, советська окупаційна влада „натискує" на відшкодування з поточної продукції всього народного господарства своєї зони, зокрема сільсько-господарства. Так, значно поширено виробництво

спирту, крохмалю і цукру, що їх вивозять на схід. А наслідки цієї незацікавленості своїм господарством призвели до того, що, за даними журналу „Volk", 4 тис. нових селян, яких поселено в провінції Бранденбург на нарізаних приділах землі, кинули господарство і пішли до міста.

Звичайно, багато є нарікань на саму земельну реформу, що, мовляв, як треба було передбачати, вона для держави нічого доброго не дасть. Певною мірою це так, бо землі у Німеччині не багато, а розподіл її на менші селянські двори збільшив кількість населення, що передусім намагається забезпечити всім потрібним лише себе. Але важливіше те, що земельна реформа була проведена погано; зокрема, „розбазарено" рештки, що залишились після війни — коней, худобу зняряддя, сільсько-господарські машини; зруйновано господарські будинки і т. д. Отже, по суті міцну колосій німецьку хліборобську класу деякою мірою „зрівняно", пролетаризовано. Цей новий „бавер", голий, босий, без робочої худоби, без зняряддя, будинків — в ліпшому разі піклується забезпечити собі прожиток, а про розвиток свого господарства й не думає. І тому немає нічого дивного, якщо він не сплачує „продподатку" і навіть не може повернути державі позиченого насіння.

Як загальне явище — великий брак тяглової сили — тракторів і коней. І з штучними добривами, без чого німецькі ґрунти нічого не ролять, теж не гаразд. Замість 600 тис. тонн потрібних добрив вся зона одержала 10 тис. тонн. Наслідок — нечуване в Німеччині зменшення врожайності. А до всього цього німецькі „бавери" не можуть звикнути до советських „стахановських" метод праці, а саме: сіяти швидко та у визначений термін, а збирати ще швидше і негайно здавати на зсінні пункти.

Ця практична лекція „колхозного господарювання" в советській зоні цікава і повчальна для всієї Німеччини. Ясно, що Захід, який віками привчався до індивідуальних метод господарювання, не тільки не може зрозуміти советських „експериментів", але навіть рішучо й вороже проти них наставляє.

V. VAS.

Чому в світі бракує газетного паперу?

Кожний з нас задає собі питання: чому немає у Німеччині книжок і часописів такої кількості, якої потребує населення? Газетний папір став на світовому ринку гостро-дефіцитним крамом, якого бракуватиме ще довго, поки загально-світова економічна кон'юнктура не стабілізується.

Справа бо в тім, що головні виробники газетного паперу — Канада й Швеція, — навчені гірким досвідом світової кризи газетно-паперового виробництва по першій світовій війні, бояться поширювати розміри свого виробництва і штучно стримують його.

Канада є найголовнішим світовим продуцентом газетного паперу і від її виробництва залежить нормальний стан постачання чи перманентна криза. Маючи 110 великих паперових фабрик з виробничою спроможністю 7 мільйонів тисн спорічно і з основним капіталом 700 мільйонів доларів, Канада в 1946 р. виробила всього лише 4 мільйони тонн газетного паперу проти 3,3 мільйонів тонн в 1945 р. З цієї кількості США закупили 3,3 мільйони тонн, на 500 тис. тонн більше, ніж в 1941 р., а решту зужила сама Канада. США продукують 750 тис. тонн, і в цьому році мають збільшити до 900 тис. тонн.

Скандинавські країни, головню

Швеція і Фінляндія, порівнюючи з Канадою, виробляють мало — всього щось понад 1 мільйон тонн. Після війни вони також бояться збільшувати продукцію газетного паперу і вичікують стабільнішої економічної кон'юнктури.

Поряд з цим треба звернути ще увагу на дві речі: устаткування фабрик потребує технічної перебудови і нових капітальних витрат. Підприємці не бачать сприятливих умов, щоб робити значні вкладки капіталів, хоч за останній час ціни на папір підвищились майже вдвічі, порівнюючи з передвоєнними. Можливо, що тут відіграють роль ще й інші обставини. А вже, приміром, виробництво целюлози зв'язане з загрозою війни, про що, звичайно, не пишуть і не згадують. Це характерне саме для Канади.

Остання причина газетно-паперової кризи — це частковий перехід фабрик на виробництво так званих культурних гатунків паперу — дорожчих і важчих. Хто мав нагоду бачити видання французьких та американських журналів і книжок, друкованих на дорогому папері, той мусить зрозуміти часткову причину газетно-паперової кризи.

Чи швидко припиниться ця криза? Гадаю, що ні, а навпаки, є підстави припускати, що вона в Німеччині ще більше загостряться.

V. V.

На початку статті Ян Кравець зазначає, що майже 1000 років тривав німецький натиск на схід, на польські землі, використовуючи кожен нагоду несприятливої для Польщі міжнародно-політичної кон'юнктури. Так, після татарського наїзду німці відірвали Шлезьк, у 1713 р. — Штеттін, у 1772 — Гданськ, Помор'я і Вармію. Польська людинність боронила своє національне обличчя від заперколі германізації і, приміром, ще 1910 р., навіть за німецькою статистикою, в польському Шлезьку поляки становили 56,9% людності. Версальський трактат визначив для відбудованої Польщі дуже невигідні кордони: німецька державна територія охоплювала польську територію велетенськими кліщами; правий бік їх творив довгий шлезький клин, а лівий бік — Помор'я і ціла Східня Прусія. Лінія польсько-німецького кордону таким чином неоромально відвожувалась, досягаючи майже 2 тис. км. Волночас вихід до моря (Балтицького) надано Польщі вузький і незручний (включено вільне місто Гданськ). Ця несприятлива для Польщі конфігурація польсько-німецьких кордонів набагато прискорила поразку польських армій у війну 1939 р. Висунений далеко на південний схід шлезький клин, охоплюючи Польщу з півдня, тим самим відмежовував її від Чехо-Словаччини, яку таким чином охоплювано з півночі і північного сходу. Отже два слов'янські народи штучно роз'єднувано, залишаючи їм спільний кордон усього на 60 км. Цим полегшено агресію Гітлера як проти Польщі, так і проти Чехо-Словаччини.

Далі автор згадує про польського публіциста Ст. Кидльського, який довів, що природним ринком збуту для шлезької продукції є саме польські землі і частково чехо-словеські, а ніякою мірою не-німецькі, бо Шлезьк, мовляв, набагато більше віддалений від німецьких господарських осередків, ніж від польських. Крім того, в межах Німеччини шлезьке вугілля мало перед собою міцнішого конкурента — вугілля з Вестфалі, значно краще своєю якістю. Завдяки добрій комунікації до більшості німецьких земель Вестфалія є головним доставником вугілля для німецького господарства.

Навіть Берлін, що лежить ближче до Шлезьку, візь до Вестфалії, ступнево зменшував доставку шлезького вугілля, спроваджуючи до себе каналом Райн-Ельба-Одер вугілля з Вестфалії. Коли в 1929 р. Берлін спожив вугілля, коксу і брикетів із Шлезька 3.199 тис. тонн, то в 1932 р. вже тільки 1.526 тис. тонн. Не бажаючи допустити занепаду „Німецького Сходу", німецький уряд намагався штучно підтримати і зміцнити господарський баякс Шлезьку, признаючи спеціальні знижки за перевіз залізницями шлезького вугілля і премії за його закуп.

Мали, отже, рацію автори меморіалу, переданого, під час першої світової війни тодішньому канцлерові Бетман-Гольвегові, твердячи, що „коли протягом довшого часу промисловість Горішнього Шлезьку не матиме, як ринку польських територій, то її розвиток зупиниться і вартість її для відбудови і розвитку німецької держави зменшуватиметься.

„ЛІТЕРАТУРНИЙ ЗОШИТ" Ч. 2

за березень м-ць 1947 р. — місячник МУРУ можна придбати у кожного кольтюртера „Українських Вістей". Заволяйте групою і поодиноким „Літературний Зошит" в адміністрації В-ва „Укр. Вісті": Н. Ульм, Людвігштрассе 10. Ціна 1 НМ.

Не маючи більшого господарсько-значення для Німеччини за мирного часу, Шлезьк, Помор'я і Східня Прусія відіграли вирішальну роль в підготованні і проведенні нападу на Польщу восени 1939 р. Звідси розвинувся удар німецьких армій, що враз перетяв Польщу на декілька частин. Тут, зокрема на Шлезьку, постала могутня кузня німецьких озброєнь, чому особливо сприяла далека відстань до Шлезьку литувських альянтських баз.

Звідси одна із засадничих передумов забезпечення миру — це повернути Польщі загарбані у неї в минулому землі над Одером, що географічно зв'язані з рештою польської території і лише в межах Польщі мають дані для повного розвитку. Спіраючись на багатства тих земель, Польща може стати поважною господарською і політичною силою і разом з Чехо-Словаччиною може створити дійову заслону від можливої німецької експансії в майбутньому.

Німецькі нарікання на те, що причиною „голоду" в нинішній Німеччині є відірвання областей над Одером, не що інше, як байка, що її слушно викривас, між іншим, англійський професор Розе. „Місьль польска", ч. 4, містить дуже цікаву розвідку цього вченого, де на під-

ставі німецьких таки джерел доведено, що „територія на сході від лінії Одер-Найса постачала решті Німеччини (включно з Берліном) лише 0,86% загального збору пшениці і 5,1% жита та 2,7% картоплі". З цим цілком у згоді й твердження німецького професора В. Фольца в його творі „Остойтше Віртшафт" (1930 р.), що для німецької держави її східні території не грають жадної ролі, коли говорити про доставку пшениці і картоплі і дуже незначну, коли говорити про жито.

Якщо ж німецькі політики, в тім числі і сучасні, так домагаються залишити при Німеччині землі над Одером, то причина цього одна: хвороба на ім'я „Схід", яка здавна оплутала німецьку душу, створюючи предмет німецьких прагнень, мрій і кривавих навал. Автор висуває тезу, що, лише сильна Польща, яка співдіятиме з Заходом, є надалі необхідним чинником у системі охоронного бар'єру довкола Німеччини. Проте без областей над Одером-Найсою Польща не буде не лише сильною, але й взагалі не була б здатна до життя, надто тепер, коли вона втратила половину своєї території на сході.

(Подав А. ЮР.)

ВІСТКИ З ЕКОНОМІКИ

Австралія скасовує заборону торгівлі з Німеччиною. Австралійський уряд ухвалив скасувати заборону імпорту з Німеччини. 28-го березня міністер австралійських митниць заявив, що австралійським купцям відтепер дозволено укладати торговельні договори з Німеччиною. Але дозвіл видаватимуть лише на імпорт життєвоважливих товарів. Ціни загалом будуть рахуватися в фунтах стерлінгів. (АП)

Рух кораблів у Панамському каналі. В цілому 9256 кораблів пройшли в 1946 р. через Панамський канал. Це число на 8% перевищує відповідне число за минулий рік і означає новий рекорд. На першому місці стоять США — 1226 кораблів, на другому — Англія (433 кораблі). Через канал перевезено в обох напрямках вантажів до 14,78 мільйонів тонн. (Дена)

Ціни на авто в Канаді. Ford Motor Company в Канаді оголосила знижку цін на особові і вантажні авто. Починаючи з 22.3., авто мають коштувати на 35 доларів дешевше, ніж дотепер. (АП)

Фінляндія постачатиме Англії будівельний ліс. Англійський уряд підписав з фінською торговельною делегацією договір, на підставі якого одержуватиме від Фінляндії будівельний ліс (дерево). Фінська торговельна делегація перебуває в Лондоні з 3-го березня. (Дена-Ройтер)

Європейський імпорту вугілля в лютому. В лютому США збільшили експорт вугілля до Європи до 1,58 мільйонів тонн (в січні — 1,49 мільйонів тонн). Натомість Англія зменшила експорт вугілля: в січні вона вивезла до Європи 36 тис. тонн, а в лютому лише 25 тис. тонн. Польський експорт становив: в січні 365 тис. тонн, в лютому 299 тис. тонн. Південна Африка в січні продала Європі 33 тис. тонн, а в лютому лише 23 тис. тонн. (АП)

Світова продукція сої. Як виходить із статистичних даних міністерства сільсько-господарства США, світова продукція сої складає 534,3 мільйонів бушелів проти

543,2 мільйонів бушелів минулого року. (1 бушель дорівнює приблизно 36,3 літра). Урожай сої підвищився в США з 77 мільйонів бушелів у 1940 р. до 193 мільйонів бушелів у 1943 році. Відтоді ця цифра залишалася майже сталою. В Канаді у 1946 р. зібрано понад 1 мільйон бушелів, у Китаї — 203 мільйони бушелів. Зате в Манджурії, що була колись головним продуцентом сої, урожай зменшився майже до 2/3 пересічних зборів у рр. 1935 — 1939, коли зібрано 151,3 мільйонів бушелів. Урожай сої в Японії становить 13,2 мільйонів бушелів. („Райн-Некар-Дайтунг").

Газетний папір дорожчає. 21-го березня канадська International Paper Company повідомила, що 1-го квітня тонна газетного паперу коштуватиме 81 долар, тобто на 6 доларів дорожче, ніж попередньо. (АП)

Виробництво черевиків у США. Протягом 1946 року в США виготовлено 529 мільйонів пар черевиків. Це число — найбільше в історії всуцтєвої промисловості США — на 9% перевищило виробництво черевиків у 1945 р. (Дена-ОАНС)

Виробництво радіоапаратів у советській зоні. В советській зоні засновано робочі товариства радіофірм, які вироблятимуть нові німецькі радіоапарати, що мають бути кращими, ніж колишній так званий „фольксемпфенгер". В цілому в советській зоні нараховується 20 фабрик радіо і 50 підприємств радіоапаратур. В них працює понад 7 тис. людей. В 1946 р. ці підприємства виготовили приблизно 60 тис. нових радіоапаратів, головню для покриття коштів німецьких відшкодувань. („Телеграф").

Румунія імпортує кукурудзу. Румунія і Аргентина підписали торговельно-фінансову угоду, на основі якої Аргентина має продати Румунії 300 тис. тонн кукурудзи і надати їй трирічний кредит для оплати вартості кукурудзи і покриття коштів перевозу. (ДПД)

Угорщина одержує назад своє срібло. Американська окупаційна влада в Німеччині наказала повернути Угорщині 100 тонн срібла, яке є угорською власністю і досі було в американській окупаційній зоні Німеччини (Дена).